

Mál nr. 411/2021

M og
V v/ kaskótryggingar bifreiðarinnar AÁgreiningur um bótaskyldu vegna skemmda á bifreið eftir að henni var ekið á ljósastaur.**Gögn.**

Málskot, dags. 2.2.2021 en mótttekið 3.11.2021, ásamt fylgigögnum og síðari athugasemdum, dags. 23.9.2021.

Bréf V, dags. 24.2.2021, ásamt tölvubréfi 4.11.2021.

Málsatvik.

Klukkan 9:35 að morgni fimmtudagsins 23. janúar 2020 var lögreglu tilkynnt um umferðarslys á gatnamótum Borgarvegs og Strandvegs í Reykjavík. Þar hafði bifreiðinni A í eigu M, verið ekið á ljósastaur við norðvesturhorn gatnamótanna. B, eiginmaður M, ók bifreiðinni, en kunningjafólk þeirra voru farþegar í A og sátu í aftursæti hennar. Enginn mun hafa setið í framsæti við hlið ökumanns. Þegar slysið varð var rökkur en birta af götulýsingu. Stormur var og snjóþekja og hálsa á akbraut. Samkvæmt fyrirliggjandi upplýsingum frá Veðurstofu Íslands var jörð í Reykjavík umræddan morgun „þakin þéttum eða votum snjó (með eða án svella) að minna en hálfu leyti. Snjóél voru, skyggni 4. Hiti var -1 c, úrkoma var 5,3, loftþrýstingur 997,0 hPa. Vindátt var VSV, vindhraði 11,8 m/s - 16,9 m/s, hæsta vindkviða var 30,8 m/s.“

Í skýrslu lögreglunnar á vettvangi segir að erfitt hafi verið að ræða við ökumann og farþega vegna andlegs ástands en þau hafi átt það til að reka upp hróp og/eða gráta hástöfum stuttan tíma í einu. Sérstaka athygli hafi vakið að engu máli hafi skipt hvort þau sneru höfði sínu til hliðar eða hreyfðu sig á annan hátt áður en þessi grátköst eða hróp komu frá þeim. Þau hafi reynt að sitja sem fastast en þegar þau þurftu hafi þau hreyft sig eðlilega. Þá hafi einkum ökumaður stundum virst sem hann í fyrstu gæti ekki svarað lögreglu þegar spurningum var beint að honum, en svo hafi hann reynt að hvísla einhverju og þegar ekki skildist hvað hann sagði þá hafi hann snúið höfði sínu í 90 gráður og jafnvel líkami hans fylgt með. Hafi hann litið aftur í til farþeganna sem þar sátu og sagt eitthvað við þá á móðurmáli þeirra sem þau hafi heyrt og reynt að túlka á íslensku eða ensku einnig hafi verið erfitt að skilja þá. Enga sjáanlega áverka hafi verið að sjá á ökumanni eða farþegum. Kvaðst lögregluþjónn sem ræddi við ökumann og farþega hafa fengið á tilfinninguna að um leikræna tilburði hafi verið að ræða hjá fólkinu þar sem hegðun þeirra hafi ekki virst vera í samræmi við hrópin og ópin sem frá þeim hafi komið. Enginn skortur á hreyfigetu hafi verið hjá því þegar á þurfti að halda og hafi þau látið eins og þau væru með skerta meðvitund en þegar þörf var að tjá sig við hvert annað þá hafi þau getað það án vandkvæða. Þegar þau hafi verið búin að tjá sig við hvert annað hafi þau farið aftur í þann ham að láta eins og þau væru með skerta meðvitund og byrjað með fyrrgreind sársaukaóp og grát.

Á vettvangi hafi það einnig vakið athygli lögreglu að sjá hafi mátt að A hafi verið ekið vestur Borgarveg en þegar ekið sé fram hjá gatnamótunum inn á Strandveg komi Borgarvegur í vinkilbeygju til vinstri. Hins vegar hafi virst sem A hafi verið ekið til hægri þegar í beygjuna var komið fram hjá Strandvegi og upp á vegkantinn og á ljósastaurinn. Á vettvangi hafi mátt sjá að A hafi ekki verið hemlað fyrir áreksturinn. Engin för hafi verið eftir vinstri fram- eða afturhjólbarda en um fimm metrum fyrir aftan hægri afturhjólbarda hafi mátt sjá för en ekki hafi mátt greina nein hemlaför sem hefðu átt að sjást greinilega þar sem negldir hjólbarda hafi verið á öllum hjólum A.

Í lögregluskýrslu segir að mikið sjáanlegt tjón hafi orðið á A og hafi hún verið fjarlægð með dráttar bifreið af vettvangi. Einnig hafi starfsmenn Veitna komið á vettvang til að ganga frá ljósastaurnum sem hafi verið tjónaður eftir áreksturinn. Samkvæmt nánari upplýsingum frá veitufyrirtækinu sem aflað var síðar mun sjálfur staurinn ekki hafa beyglast heldur hafi jarðvegurinn gefið eftir og staurinn færst til í jarðveginum.

Í framburðarskýrslu sem tekin var af B 1. apríl 2020 kveður hann að vinur sinn hafi beðið hann að koma með sér ásamt konu hans í verslun IKEA til að skoða eldhúshillur og hafi hann samþykkt það.

Engin sérstök ástæða hafi verið fyrir því að farþegarnir hafi setið í aftursæti A. Mjög vont veður hafi verið þennan dag, mikil snjócoma og rok. Hafi hann varla séð fram fyrir sig. Hann hafi ekið á um 50 km hraða á klst., að hámarki 60 km á klst., og haldið fast um stýrið og vonað það besta. Allt í einu hafi hann fundið að hann hafi ekið á eitthvað og hann vissi ekkert hvað hafi gerst. Er hann lagði af stað heiman frá sér hafi veðrið verið í lagi en versnað aðeins er hann sótti farþegana og þegar óhappið varð hafi það verið orðið brjáláð og hann ekki séð neitt. Vegna lýsingar í vettvangsskýrslu lögreglu um

viðbrögð hans og farþeganna kvaðst B hafa orðið mjög hræddur og hafi hann titrað allur en ekki misst meðvitund. Aðspurður ítrekað neitaði B að hafa ekið á ljósastaurinn af ásettu ráði í því skyni að fremja tryggingasvik.

Framburðarskýrslur voru teknar af farþegunum hjá lögreglu 2. apríl 2020. Þau kváðu veður hafa verið mjög vont, mikill snjór og rok. Þau hafi orðið hrædd þegar áreksturinn varð auk þess sem þau hafi orðið fyrir meiðslum. Bæði svöruðu því neitandi að ætlunin hafi verið að fremja vátryggingasvik.

Skýrsla var tekin hjá lögreglu 30. mars 2020 af vitni sem kvaðst hafa séð er A var ekið á ljósastaurinn og tilkynnt um það strax til Neyðarlínunnar. Kvað vitnið mikla hálfu hafa verið þegar atvikið gerðist.

Skömmu eftir óhappið, eða um kl. 9:45, var snjómoksturæki ekið um Borgarveg/Strandveg til að ryðja snjó og salta akbrautina samkvæmt beiðni þar um frá Reykjavíkurborg.

B og farþegarnir tveir voru flutt í sjúkrahúsið á bráðamóttöku Landspítalans. Í bráðamóttökuskrá spítalans vegna komunnar þangað segir m.a. að B hafi verið ökumaður bifreiðar sem hafi verið ekið á um 60 km hraða á klst. þegar henni hafi verið ekið á ljósastaur, en náð aðeins að bremsa áður.

A var kaskótryggð hjá V á slysdegi og hefur M krafist bóta úr vátryggingunni vegna þess tjóns sem varð á A við slysið.

Með tilkynningum lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu, dags. 27. maí 2020, var M, B og D tilkynnt með vísan til 4. mgr. 52. gr. laga nr. 88/2008, um meðferð sakamála, að rannsókn málsins hjá embættinu með tilliti til fjársvika væri hætt þar sem ekki var talinn grundvöllur til að halda henni áfram.

V aflaði sérstaks útreiknings, svonefnds PC Crash útreiknings, á hraða A er hún rakst á ljósastaurinn og þeirrar þyngdarhröðunar sem verkaði á bifreiðina við áreksturinn. Samkvæmt útreikningi, dags. 28. janúar 2020, er hraði A er hún lenti á staurnum sagður hafa verið 12 km á klst. og líklegasta gildi þyngdarhröðunar -2,91g.

Af hálfu M og þeirra sem voru í A umrætt sinn var aflað álitsgerðar varðandi hraða A þegar hún lenti á ljósastaurinum. Samkvæmt álitsgerð, sem dagsett er 22. október 2020, var ætlaður ökuhraði A þegar henni hafi verið ekið stjórnlaust út af veginum sagður hafa verið 38 km á klst. og þegar hún lenti á ljósastaurinum hafi ætlaður hraði verið 33 km á klst.

Að fengnum fyrrgreindum útreikningi frá 28. janúar 2020, sem V aflaði, og með vísan til þess sem komið hafði fram við rannsókn málsins hefur V hafnað bótaskyldu úr kaskótryggingu A, svo og vegna þess líkamstjón sem B og fyrrgreindir farþegar telja sig hafa orðið fyrir í slysinu. Höfnun bótaskyldu vegna líkamstjóns B og farþeganna byggir V einkum á því sem fram hafi komið við rannsókn málsins hjá lögreglu, niðurstöðu fyrrgreinds PC Crash útreiknings sem það aflaði og að þau sem voru í A hafi á bráðamóttöku Landspítalans og í síðari skoðunum hjá læknum gert meira úr sjúkdómseinkennum sínum en efni stóðu til m.a. með tilliti til þess hvernig einkennum þeirra hafi verið lýst í vettvangsskýrslu lögreglu. Hafi þessir þrjár aðilar þannig vísitandi reynt að fá bætur fyrir líkamstjón sem þau eigi ekki rétt á.

Hvað kröfu um bætur úr kaskótryggingunni varðar tekur V fram að B, maki M, hafi ekið A umrætt sinn. Kveðst V vísa til ákvæðis í almennum skilmálum félagsins sem hljóði svo:

„Ákvæði, sem kveða á um að réttur vátryggðs eða þriðja aðila til bóta úr skaðatryggingum skerðist eða falli niður vegna athafna eða athafnaleysis vátryggðs, eiga einnig við um samsvarandi háttsemi maka vátryggðs sem býr með honum og manns sem hinn vátryggði býr með í föstu varanlegu sambandi, samkvæmt 2. mgr. 29. gr. laga nr. 30/2004.“

Með því að bótaréttur sé ekki fyrir hendi hjá ökumanni, þ.e. maka skráðs eiganda A, og með vísan til framangreinds ákvæðis telur V að greiðsluskylda sé ekki heldur fyrir hendi úr kaskótryggingu A.

Álit.

Með úrskurði nefndarinnar 26. október 2021 í máli nr. 48/2021 var komist að þeirri niðurstöðu að ekki hafi verið sýnt hafi fram á samkvæmt gögnum málsins að B hafi af ásetningi ekið á ljósastaurinn né heldur að hann hafi ýkt sjúkdómseinkenni sín í þeim tilgangi að fá greiddar hærri bætur en hann kann að eiga rétt til og því væru ekki fyrir hendi skilyrði til að fella niður ábyrgð V á grundvelli 1. mgr. 89. gr. eða 2. mgr. 120. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga. Taldist M því eiga rétt á óskertum bótum fyrir líkamstjón sitt af völdum umrædds umferðarslyss úr slysatryggingu A hjá V að því marki sem sýnt verður fram á slíkt tjón. Samkvæmt þessari niðurstöðu verður að telja ósannað B hafi valdið tjóni á A með háttsemi sem getur leitt til þess að réttur M til bóta úr kaskótryggingunni skerðist eða falli niður með vísan til fyrrgreinds ákvæðis í almennum skilmálum V.

Enn fremur verður að horfa til þess að í 1. mgr. 29. gr. laga nr. 30/2004 er kveðið á um þá meginreglu, þegar um skaðatryggingar er að tefla, að í vátryggingum, sem tengjast ekki atvinnustarfsemi, er

óheimilt að semja með þeim hætti að váttryggður glati rétti sínum til bóta vegna háttsemi ættingja hans, aðstoðarmanna og annarra sem hafa við hann sambærileg tengsl. Í a-lið 2. mgr. sömu greinar er hins vegar kveðið á um það að þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. megi semja svo um að við váttryggingu ökutækja megi félagið bera fyrir sig háttsemi manns sem með samþykki váttryggðs er ábyrgur fyrir hinu váttryggða. Þrátt fyrir að B sé maki M liggur ekkert fyrir í gögnum málsins að B hafi með samþykki M verið ábyrgur fyrir A í skilningi síðastgreinds lagaákvæðis. Þegar af þeirri ástæðu leiðir það einnig til þess að V er óheimilt að bera fyrir sig háttsemi B til að fella niður bætur úr kaskótryggingunni, jafnvel þótt háttsemin teljist hafa verið með þeim hætti sem V heldur fram. M á því óskoraðan rétt til bóta vegna tjónsins á A úr kaskótryggingunni hjá V.

Niðurstaða.

M rétt á fullum bótum úr kaskótryggingu bifreiðarinnar A hjá V.

Reykjavík, 7. desember 2021.

Þóra Hallgrímsdóttir lögfr.

Valgeir Pálsson lögm.

Hildigunnur Hafsteinsdóttir lögfr.